

עמותת הפרויקט • המרכז לפיתוח
וליצירתיות הנוער באפרת ובגוש עציון (ע"ר)

העלון לחברי ולבוגרי

הפרויקט

אייר תשע"ה — 2015/5

#2

(מיכה הכהן כותב
מן הגולה
עמוד 9)

(הדס אליצור
סור אישי
עמוד 8)

(אהרון פרידמן
על תרבות הפנאי
עמוד 6)

“על ידי משיכת האחרים אל תוך עולמו האינטלקטואלי, תוך שהוא מאפשר להם לחקור אותו יחד עמו, מוצא האדם את הצורה הנשגבת ביותר של הרעות” (הרב סולובייצ'יק)

העיתון הזה הוקם בשנית במטרה לאפשר לחברי ולבוגרי הפרויקט להעלות על הכתב חוויות, רשמים, דעות- ולשתף בהן אחד את השני. יש אנשים שנעוץ בהם הדחף לשתף אחרים במה שעובר עליהם. גם מי שאינו כזה עשוי להיות מופתע מן התחושה. לפעמים זו הקלה, לפעמים סיפוק. לפעמים רק הידיעה הנעימה שבמקום אחר נמצא אדם אחר והמילים שלך נגעו גם בו.

כל מי שהיה או עודנו חלק מהפרויקט במשך השנים מכיר את התחושה הזו שיש לך במה. הבמה הזאת ניתנת לנו שוב על גבי דפים אלו... נשמח מאוד לכל קטע שתמצאו להוסיף לעלון- שיר/סיפור/טור.. זה יכול להיות קטע קצר על משהו שמעסיק אתכם, זה יכול להיות תיאור של חוויה שחוויתם בזמן האחרון.. אפילו תמונה או ציור - כל דבר שתמצאו לחלוק או לשתף... אתם יודעים למי לפנות, ואם לא-

haproyekt.eiton@gmail.com

קריאה מהנה!

בקרוב!!

אירועי סוף השנה של הפרויקט יתקיימו בעז"ה בתאריכים:

• יום חמישי כ"ד סיון 11.6 - **ערב**

מערכונים של הפרויקט-אפרגוש במתנ"ס
גוש עציון.

• מוצ"ש פרשת קרח ג' תמוז 20.6 - מופע
שני ואחרון של **ערב המערכונים** במתנ"ס
גוש עציון.

• יום חמישי ט"ו תמוז 2.7 - **מסעדה ומופע**
של הפרויקט-אפרת.

רשמו ביומנים...

צוות העיתון:

הודיה יעקבס,

לב-לי סיטרון,

אייל ירון וחיים

(יוג'ין) סוויד

עריכה ועיצוב:

אביה בנמלך

חובב

תודה רבה

לדפוס

עציון -

הדפוס הכי

טוב בגוש

אחרי עוברם את ים סוף, שרים בני ישראל בהנהגתו של משה רבנו את שירת הים, מודים לקב"ה ומפארים את שמו: "מי כמוך באלים ה', נורא תהילות". המדרש בילקוט שמעוני כותב:

מי כמכה נאדר בקדש –

נאה אתה ואדיר בקדש. שלא כמדת בשר ודם מידת הקב"ה. בשר ודם אינו יכול לומר שני דברים כאחד.

אבל מי שאמר והיה העולם, אמר י' דברות בדבור אחד, מה שאי אפשר לבשר ודם לומר כן, שנאמר: וידבר אלוקים את כל הדברים האלה לאמר.

כל בשר ודם אינו יכול לשמוע משני בני אדם כשהן צועקין כאחת,

אבל מי שאמר והיה העולם, אפילו כל באי העולם באין וצועקין לפניו הוא שומע צעקתן, שנאמר: שומע תפילה עדיך כל בשר יבואו.

המדרש משווה בין הקב"ה לבין האדם ומציב שתי נקודות שוני: הקב"ה מסוגל להגיד כמה דברים בבת אחת בניגוד לאדם שיכול לומר רק דבר אחד, ובנוסף – הקב"ה מסוגל לשמוע כמה אנשים שקוראים לו בניגוד לאדם ששמיעתו מוגבלת.

השוואה בין הקב"ה לאדם נראית כדבר מיותר. אם רצה בעל המדרש לפאר את שמו של הקב"ה, הרי שהשוואה בינו לבין האדם רק תצמצם את גדולתו. אין דרך לפאר בפרטים את מי שהוא מושלם מיסודו. הדבר היחיד שניתן לומר עליו הוא שהוא מושלם. בעיני, השוואה כזו, יותר משנועדה להגדיר את עוצמתו של הקב"ה, נועדה להגדיר את קטנות האדם לעומתו. בעל המדרש שבוחר מבין שפע המידות את זו שמהווה עבורו את מהות ההבדל בין הקב"ה לאדם, בעצם מסביר מה בעיניו הופך את האדם לאדם.

למדרש הזה מצטרפת שורה של מדרשים דומים שחוזרים על אותה המנטרה – שלא כמידת בשר ודם מידת הקב"ה. בכל מדרש – נימוק שונה.

כל מדרש מייצג השקפת עולם. כל רב שנדרש לענות על השאלה (המיותרת) "במה שונה הקב"ה מהאדם" בעצם מניח על השולחן את המידה שבעיניו הופכת אותנו למי שאנחנו – לאנשים, לאנושיים, ללא אלוקיים.

התשובות מגוונות: "מידת בשר ודם מוראו על הרחוקים יותר מן הקרובים, אבל מידת הקב"ה אינו כן, אלא מוראו על הקרובים יותר מן הרחוקים", "מידת בשר ודם כשהוא בא לצור צורה, מתחיל בראשה או באחד מהצדדים ואחר כך גומרה, אבל הקב"ה אינו כן, צר צורה כולה כאחת"

התשובות במדרש הנ"ל קולעות במיוחד, ומהותיות בעיני: הקב"ה יכול לומר כמה דברים בבת אחת, לברוא כמה דברים, ליצור בלי מגבלות הזמן והתנועה שלנו. והוא יכול לשמוע כמה אנשים בבת אחת, להיות האלוקים של כלנו בבת אחת – בלי גבולות. יהודה עמיחי מגדיר את האדם בשרי "אל מלא רחמים": "אני,

שמשמש רק בחלק קטן מן המילים במילון / אני, שמוכרח לפתור חידות בעל כורחי." האדם משמש רק בחלק קטן מהמילים במילון. השפה שלו מוגבלת, כל ההוויה שלו כלואה בממדים של העולם הזה. לדעת המשורר, זה ההבדל ביננו לבין אלוקים.

ניסיתי לחשוב מה הייתה התשובה שלי, המידה שאני הייתי מבדילה בעזרתה בין הקב"ה לאדם. שמידת בשר ודם לשמוח ולהתעצב, אבל הקב"ה אינו כן, לא שמח ולא עצוב. שמידת בשר ודם לפחד מן הבדידות, אבל הקב"ה אינו כן, לא זקוק לאף אחד. ההסתכלות שלנו כלפי אלוקים היא דרך להגדיר את עצמנו – מי אנחנו? אנחנו לא אלוקים. ואלוקים? הוא מה שאנחנו לא.

בשרי אחר אומר יהודה עמיחי: **"אני אומר באמונה שלמה / שהתפילות קדמו לא-לוהים / התפילות יצרו את הא-לוהים / הא-לוהים יצר את האדם / והאדם יוצר תפילות שיוצרות את הא-לוהים שיוצר את האדם."** לדעת המשורר, אלוקים קיים רק בזכות העובדה שאנחנו מאמינים בו. לטענתו גם אם לא היה אלוקים, האדם היה ממציא אותו, ומאחר וההנחה הראשונה נתונה לקביעתנו – ניתן לקבוע גם שאנחנו אלה שיוצרים את אלוקים. אולי יהודה עמיחי האמין, שאחרי שהאדם למד להכיר את המגבלות שלו, הוא יצר את התמונה של אלוקים – אלוקים הוא כל מה שאנחנו לא. הוא השלמות שאין בנו, הוא זה שיועד את כל המילים במילון.

מי יצר את מי? יהודה עמיחי הוא לא הסמכות השופטת. אנחנו מאמינים באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא בורא ומנהיג לכל הברואים, והוא לבדו עשה ועושה ויעשה לכל המעשים. ואנחנו מאמינים באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא ראשון והוא אחרון. ואנחנו גם מאמינים שבצלם אלוקים ברא את האדם. ויחד עם כל זה, אולי זאת שאלה ששווה לשאול את עצמנו לפעמים..

"מידת בשר ודם היא _____, אבל הקב"ה אינו כן, _____."

מכל המידות שבעולם, באיזו הייתם בוחרים? ♦

העלון לחברי ולבוגרי הפריקט 88 3

חוזר לטבע

ביקום מקביל

בו עץ הוא פלי ופלי הוא עץ,
אנחנו ביחד,

השמש הקרירה מלטפת את
כפות רגלינו

באותה בקתה קטנה,
שסבתא העניקה לנו לחתונה

אני מספר לך סיפורי אגדה
על ארצות רחוקות

ושוכח מעצמי, אני כולי
שלך,

ואנחנו מתכרבלים כשחיוך
מגוחך מרוח על פנינו

המלאות שלוה,

ואני אולי נאיבי, ופשוט היינו
רבים כל הזמן,

אבל לפחות לא הייתי כל כך
לבד...

בעולם שבו עץ הוא פלי ופלי
הוא עץ,

אני לבד, וקר לי,
ואין לי כלום

מלבד הנקמה בגורל.

דרך המים הכחולים,
שבים הסוער,

אני צולל
וחוזר לטבע.

איזה עולם, המעבר בין שמחה לעצב
והפוך קורה ללא התראה מוקדמת.

על הבוקר או לפנות ערב – תמיד
בפתאומיות.

החיים שלנו רצים ורוצים ואנו
בעקבותם.

כשנרצה, נעצור וניקח מריצתו של
חברנו, אבל זה מיותר. אז מה אם זה
מותר?

כנראה כדאי לרוץ, לבד, עם מה שיש
לי.

ריצה גורמת תחרות, לכן חשבתי
שזה לא טוב. אבל מי אני? לעולם לא
אצליח לעצור את הזרם.

אם נרוץ או לא זאת מציאות. השאלה
היא, אני, מתקדם עם כולם או נעצר?

למה אין אמצע? או מספיק אמצעים
להתמודד?

אז מה אם הדשא של השכן ירוק
יותר? זה לא אומר שיש צריך
להנציח את זה בזיכרוני.

במיוחד אם שלי היה יפה יותר.

אנחנו אומרים הרבה קלישאות
ואוכלים הרבה

לוקשים או אוכל תחליט
אתה.

מה שבטוח, בריא זה לא.

אנחנו אוהבים לחכות ולחכות
לפעמים אני תם לפעמים מטומטם

רק אסור לשכוח שלכל רועה ורואה
יש ניגון מיוחד.

משל ו.

במעבר בין העבר להווה שנתפס
כעתידי לא נתפס, שכחנו את האהבה

המילים קיבלו צליל שונה, היחס
האנושי קיבל תפנית בעלילה אבל
עדיין

בסוף הסרט, הם, יהיו
מחובקים עם אותה מנגינה
והמשפט המוכר?

כשיש משהו חדש, האהבה תחזור
מקדמותה, צליל המילים ישמע שוב
והיחס האנושי לא ישתנה.

איטי או מהיר? איתי או, נגדי.
חיינו הם כמו כביש מהיר. כי כל
הזמן יש יציאות.

אנחנו בחרים איפה
לפנות.

היופי הוא שכל יציאה היא כניסה,
אז יצאנו או נכנסנו? החיים אכן
הפכפכים.

רגע אחד אתה מפוחד ורגע אחד
מאושר, מוזר שהראשון קורה מליצן
והשני בצפירה.

בסופו של דבר כל אחד חי את
החיים, שלו כרצונו.

לרוץ, אתה תרוץ.

שאר העולם? גם ירוץ.

אתה, אל תהיה חרוץ. תהיה חכם.
תסתכל בקפידה.

איזה עולם.

יפה. ♦

נעמה הולך? נעמה אליאב

• י"ב, נווה חנה

יש לי רגשות סותרים כלפי המושג פחד.

אני חושבת שעצם זה שזה נושא שמעסיק אותי כל-

כך נובע מהעובדה שתמיד הייתי בן אדם פחדן. עבר

אלי בגנים.

בתור ילדה אף פעם לא הייתי מאלה שמטפסים על

המגלשות, עושים סלטות בנדנדות, וטסים

בסקייטבורדים שלהם ברחובות... אבל הי, מצד שני

גם אף פעם לא פתחתי את הראש או שברתי

עצמות (;). אף פעם לא טיפסתי על גדרות, תמיד

העדפתי למצוא דרך אחרת. ובכללי תמיד נמנעתי

ממצבי התמודדות כאלו. פחדנית, כבר אמרתי?

נמנעתי מהתמודדות גם עם סוגי פחד אחרים, לא רק

עם פחד פיזי.. גם אם זה היה בנוגע לפחד שלי לעלות

על במה או אפילו לפנות לאנשים.

יום אחד ישבתי בבית של סבתא שלי בירושלים, היא

יצאה לקניות ונשארתי לבד. ישבתי שם והתחלתי

לפחד. מה אם יבוא מ'שהו? מה אם יכנס גנב

מהגינה? פחד לא מאוד רציונלי, אבל פחד. קמתי

בהחלטיות לנעול את כל הדלתות בבית ולוודא

שהחלונות סגורים. ניגשתי לדלת של הגינה, הכנסתי

את המפתח לנעול ולאחר כמה שניות הוצאתי אותו.

החזרתי אותו למקום וחזרתי לספה. פתאום הכתה בי

תובנה. הפחד שלי לא משנה מציאות. הוא רק מקשה

עלי להתמודד איתה [כמאמר הכתוב- "הדבר היחיד

שעלינו לפחד ממנו הוא הפחד עצמו." פרנקלין דלאנו

רוזוולט]. אני יכולה לשבת על הספה ולפחד מכל

העולם ואשתו, אבל זה לא ישנה שום דבר חוץ

מהתחושה הפרטית שלי. בסופו של דבר אותו דבר

יקרה אם אפחד ואם לא, אז למה אני נותנת לפחד

לעצור אותי? למה אנחנו נותנים לפחד לעצור אותנו?

פתאום התחלתי לחשוב שאולי יש לפחד יש מהות

אחרת חוץ מלעצור אותנו.

עכשיו אני עומדת לחלוק על עצמי (ראו לעיל רגשות

סותרים) ולציין שאני כן חושבת שיש משהו מאוד

נכון בפחד. שהוא מיועד כדי להגן עלינו ולעצור

אותנו מלפגוע בעצמנו. התובנה שלי הייתה שהפחד

מתחלק לשני סוגים- הפחד שמגן עלינו והפחד

שחוסם אותנו, ושנחנו צריכים לעשות עם עצמנו

עבודה בלהבחין ביניהם. פתאום הכרתי בעובדה שיש

בי פחד שאני רוצה להתעמת איתו. שבמהלך החיים

שלי, ושל כולנו. הפחד לא רק שומר עלינו... הוא גם

חוסם אותנו, הוא גם מונע מאתנו לחיות ולחוות.

פתאום חשבתי על זה שאולי הפחד הזה ניטע וניתן

בנו כדי שנתגבר עליו. והתחלתי מסע. הגעתי לסופר

לנד והכרחתי את עצמי לעלות על רכבת הרים.

פחדתי בצורה לא הגיונית לחלוטין, אבל כמויות

הסיפוק שנשארו בי היו עצומות. עובדה שזה נטבע

בי כל-כך חזק. מאז, התחלתי להפריד בחיים שלי בין

פחד מגן לבין פחד חוסם, ובחוסם נלחמתי. אם זה

בלעלות על רכבת הרים ואם זה להכריח את עצמי

לעלות לבמה. התבהר לי שהפחד נועד גם להעצים

אותנו. כמו האמונה שקשיים נועדו לחישול והעצמה,

התחלתי לחשוב שאולי כמו כן הפחד. וזה תהליך יום

-יומי בחיים. להבין מתי ניטע בנו הפחד על מנת

לשמור עלינו אבל גם להבין מתי הוא מגיע בשביל

להעצים ולהגדיל אותנו. בהצלחה לכולנו. ♦

• י"ב, נווה שמואל

"תרבות הפנאי"- דברים שאנחנו עושים כדי לשעשע את עצמינו. כדי שלא יהיה לנו משעמם. ספורט, משחקים, סרטים, ספרים... כולם חלק מתרבות הפנאי שלנו. לפי ויקיפדיה "תרבות הפנאי היא מונח המציין את הנורמות המקובלות במסגרת הפנאי". "פנאי" הוא "פרק זמן בו האדם אינו מחויב לפעול בדרך מסוימת מכל סיבה שהיא, כך שהוא יכול לבחור מה ברצונו לעשות" (גם ויקיפדיה). כלומר, תרבות הפנאי זה בעצם דברים שמקובל לעשות בזמן שאין לנו מחויבות למשהו. עד כאן ההגדרות. עכשיו סיפור קצר. אני מאוד אוהב ספורט. אם זה פעילות ספורטיבית או לעקוב אחרי ספורט מכל העולם דרך האינטרנט, אני נהנה מזה. עכשיו בתכלס- יוצא לי הרבה יותר לעקוב אחרי ספורט מאשר ממש להיות פעיל ספורטיבית. אולי בגלל שזה יותר זמין (אינטרנט ואפליקציות ספורט למיניהן) או אולי בגלל שסתם אין לי כוח לקום מהספה ואני מעדיף לבדוק בפלאפון מי ניצח אתמול ולהגיד לעצמי שאני אדם ספורטיבי. יצא שספורט כל כך עניין אותי שכבר היו לי בפלאפון בערך 8 אפליקציות ספורט. הייתי קורא כתבות ספורט והייתי עוקב בעקביות אחרי אתלטים וקבוצות שונות. האמת היא שזה הפך קצת לאובססיה. אובססיה שנהנית ממנה. יצא שהאובססיה שלי לעקוב אחרי ספורט מילאה את הרבה מאוד מהזמן הפנוי שלי. זמן שאני לא יודע אם לקרוא לו "מבובז", אבל זמן פנוי שהייתי יכול לנצל למען מסגרות חשובות יותר.

כל זה היה עד לפני חודש. לפני חודש לקחתי על עצמי חודש בלי לעקוב אחרי ספורט. החלטתי שמספיק לי עם האובססיה הזאת ומכיוון שהחודש הקרוב הלך להיות לי מאוד עמוס, כדאי לי לנצל את זמני הפנוי לדברים יותר חשובים. בנוסף, רציתי

לראות איך חודש ללא ספורט ישפיע עלי ("ללא ספורט" כלומר בלי לעקוב אחרי ספורט. פעילות ספורטיבית אף פעם לא כדאי להפסיק). עכשיו כשנשארו לי רק עוד ימים ספורים עד סוף החודש הזה, אני לא יכול להגיד שאני "אדם שונה" או כל קלישאה שכזאת, אבל כן הגעתי לכמה מסקנות שברצוני לשתף.

קודם כל הגעתי למסקנה שלפעמים "תרבות הפנאי" שלנו תופסת חלק כל כך משמעותי מחיינו שהיא כבר הופכת ליותר מתרבות של זמן פנוי. היא הופכת למין "אובססיה"- תעסוקה מרכזית שהפכה למרכזית בגלל שהתמכרנו אליה. כל ההתעסקויות של תרבות הפנאי שיש לנו כיום אמורות להיות מיעודות להעסיק אותנו בזמן שאין לנו תעסוקה. בפנאי. בעיקרון תרבות הפנאי זה דבר חיובי. היא מונעת שעמום ועוזרת לנו להירגע וליהנות מהחיים. אבל ברגע שתרבות הפנאי הופכת ליותר מתעסוקה בזמן פנוי ונהיית התעסוקה שלנו גם בזמן שיש לנו דברים יותר חשובים לעשות- אז יש לנו בעיה. במצב כזה תרבות הפנאי הופכת לתרבות של בזבז זמן שלפעמים אנחנו אפילו לא שמים לב לכמה היא הפכה למרכזית בחיינו ולכמה שהיא יכולה לפגוע בנו ובהישגים שלנו.

שנית, הגעתי למסקנה שתרבות הפנאי שלנו לא חייבת להיות "מונח המציין את הנורמות המקובלות במסגרת הפנאי". היא לא חייבת להיות "נורמה מקובלת". תרבות הפנאי שלי יכולה להיות מונח המציין את מה שאני אוהב לעשות במסגרת הפנאי כי זה מה שעושה לי באמת טוב, ולא כי זאת "הנורמה המקובלת" וככה כולם עושים אז גם אני יעשה.

שלישית, הבנתי שלפעמים כדאי להסתכל על מה שאני עושה בזמני הפנוי ולשאול את עצמי למה אני עושה את זה? האם אני נהנה מזה? אולי אני נהנה מזה בטווח הקצר אבל לטווח ארוך אני מבין שבזבזתי את הזמן. האם למה שאני עושה בזמני הפנוי באמת

שם: אשר חיים קרון

כיתה: י

בית ספר: אורות יהודה

יישוב: אפרת

תחביבים: לענות על

שאלונים לעיתון של

הפרויקט

חלום: למצוא את התחום

שבו אוכל לתרום הכי

הרבה לקידום העם שלי

מה עושה בשביל החלום? אני מכיר פרקים של "חברים"

בעל פה

אם היית מאכל, איזה מאכל היית? קוקוס עם קשית

ספר אהוב: התפסן בשדה השיפון לוקח מבחינת הכתיבה

שלו אבל תכלס.... אין על הארי פוטר

רעש שנוא: צלצול של הטלפון בבית, אין אף אחד

שבאמת רוצה לדבר שמתקשר לבית

רעש אהוב: רעש של הציפורים כשנרדמים בבוקר אחרי לילה לבן

מה הדבר הראשון שהיית עושה לו היית נבחר/ת

לראשות הממשלה? מסיים תיכון

מילה שנואה/אהובה: זוטא

הדבר הכי מיותר שהמציאו: אינסטגרם

הדבר שהכי צריך להמציא: טיפות לעניים שעובדות כמו עדשות

אם היית דיסק און קי מה היית רוצה שיהיה שמור עליך?

תמונה של ג'ון עשויה מהרבה תמונות קטנות של ג'ון

מקום אהוב בארץ: אפרת זה הבית אבל אני מת על העיר העתיקה

מוטו: והוי מקבל את כל האדם בסבר פנים יפות

שם: ניצן סואיה

כיתה: י"א

בית ספר: נווה חנה

יישוב: נווה דניאל

תחביבים: טיולים, ציור,

חברים

חלום: להיות היורשת של ג'ון

מה עושה בשביל החלום?

מתחנפת

אם היית מאכל, איזה מאכל

היית? ניראלי שוקולד. בטוח

משהו חום. אולי חרובים?

ספר אהוב: הנסיך הקטן

רעש שנוא: אנשים שלועסים בקול. וגירים

חורקים

מה הדבר הראשון שהיית עושה לו היית נבחר/ת

לראשות הממשלה? בונה את בית המקדש, ברור

הדבר הכי מיותר שהמציאו: קולה של קריסטל

הדבר שהכי צריך להמציא: מכונת זמן!

מילה שנואה: טומטום. וקלמנטינה

מי האישיות המוערכת עליך? איל ירון

מקום אהוב בארץ: ירושלים!

הדבר הכי מצחיק/מעניין שקרה לך בפרויקט:

פגישות עם הומי נומי

מוטו: סור מרע ועשה טוב

את עצמי. הצלחתי לעשות את מה שהתחייבתי אליו (או

לפחות ניסיתי)". בקיצור, להיות יעילים ומועילים ולא

לבזבז את הזמן. הפיתוח העצמי והיעילות האלה יכולים

לבוא בעקבות התנדבות או אפילו סתם בעקבות זה

שראיתי משחק כדורגל, נהניתי ונרגעתי אחרי יום ארוך

ומעייף. כי אם אני לא רגוע ושמח יהיה לי יותר קשה

לעבוד ביום למחרת.

אני מאחל לכולם שנצליח להיות יעילים עם זמננו הפנוי

ורק להטיב לעצמינו ולסובבים אותנו בכך. שיהיה אחלה

קיצו. ♦

יש מטרה? אולי אני סתם נהנה מזה ואולי זה טוב שאני

"סתם" נהנה מזה. יש חשיבות גדולה בלהסתכל אחורה

ולהיות מסוגלים לבחון את היום שלנו ולבחון איך ניצלנו

את הזמן כדי שנוכל להשתפר בתחום זה.

לדעתי לכל אדם כדאי שתהיה מטרה כלשהי במה שהוא

עושה. כך גם בתרבות הפנאי. כמו שאדם צריך לעבוד כדי

לפרנס את עצמו ואת משפחתו ולא רק כדי לצבור עוד

ועוד כסף בחשבון הבנק שלו כדי שהוא יוכל להגיד שהוא

עשיר- ככה אנחנו גם צריכים לנהל ונצל את זמננו הפנוי.

בסוף היום אנחנו צריכים להיות מסוגלים להגיד לעצמינו

"ניצלתי את זמני הפנוי לטובה. עזרתי למישהו. פיתחתי

• י"א, נווה חנה

חול. ריח מפגעים. קרטוני ביצים. גדר סורגים. נזלת. כוסות פלסטיק בצבע סגול בית חולים.

לא, זהו לא מחנה פליטים.

גן ערבה 2002 נעים להכיר. טראומות או לא – תחליטו בעצמכם.

•

"הילדה הכי יפה בגן, יש לה עיניים הכי יפות בגן ושיער הכי יפה בגן..."

אורי הפגינה את יכולות השירה שלה בציוצים נלהבים.

"את מבינה", היא הסבירה לי במבט יודע כל, "זו אני שהמציאו עליה את השיר הזה".

הבטתי בה בעיניים נוצצות.

"באמת?"

אורי הנהנה בהנאה והמשיכה לפזם לעצמה מחמאות. לא יכולתי להסתיר את קנאתי. תמיד חשבתי שאני

הילדה הכי יפה בגן, איזו חוצפה.

אבל בעצם, הרהרתי לעצמי ברחמים עצמיים, למי אכפת מכזאת חיצוניות!?

"אורי, גם עליי המציאו שיר"

"באמת?" אורי הביטה בי בהפתעה, "איזה?"

"הילדה הכי צדיקה בגן".

•

הפסקת אוכל. כל הילדים יושבים לאכול בקבוצות המחולקות לפי חודשי יום ההולדת שלהם.

מולי התיישב יצור אימתני, מפלץ בגובה חצי מטר. היצור שלף בתנועה חדה סנדוויץ' דביק מתוך תיק

ה'בראץ' שלו, ולאט לאט, בדייקנות מופלאה, קילף את פרוסת הלחם העליונה ממנו.

היצור הביט במבט מלא ערגה על ממרח השוקולד הנוטף מן הפרוסות החשופות, ואחר הפנה מבט

מרושע אל שכנתו ממול – יצור צדיק ותמים להפליא, אשר לא פשע במאומה – והרים אט אט כלפי מעלה

את הפרוסות וליקק אותן בהנאה, תוך שהוא מתענג על מבט האימה הנשקף מעיני חברתו לשולחן,

שתמיד היה בה מין פחד לא מוסבר שכזה, שהעיסה

המדוברת לפתע תשנה כיוון ותנחת לה על הפרצוף. "שחר..." הצלחתי לצפצף לבסוף בפנים מכווצות "בבקשה תפסיקי..."

•

בגננו החביב תמיד היו מלחמות חורמה בכל הנוגע למעמדך בגן, שנבע ללא ספק מהשאלה עד כמה אחיך הגדול אכן גדול. זאת אומרת, ככל שתוכיח שמספר השערות הלבנות על הקרקפת שלו רב, או לחילופין שאין לו כלל שיערות על הקרקפת – כך יהיה יותר סיבות להעריך אותך, ובתוך זמן קצר תזכה בתהילת עולם. הקרבות האלו התחילו תמיד מקטן- "איזה אח גדול יש לי". ואז המתח מתחיל לעלות- "מצחיקול, אח שלי יותר גדול".

מכאן והלאה – ניתן רק להכין את האצבע בהיכון על 101.

"אח שלי בכיתה א!"

"ואח שלי בכיתה ג'!"

ואח שלי בכיתה ו'!"

"אחותי בכיתה ח'!"

ואז מוטלת הפצצה:

"אח שלי בכיתה ש'."

דממה. מבטי הערצה נישאים באוויר.

תהילת עולם אמרנו, כן?

•

"מי רוצה להתחתן איתי?" קרא אריאל ברוב חשיבות

ברחבי הגן.

"אני רוצה..." אמרתי בחיוך מבוש.

"אבל..." צייצה אורי, "אבל גם אני רוצה להתחתן

איתך".

"אי אפשר." מיהרתי להגן על סחורתי. "אני כבר

מתחתנת איתו".

אורי נראתה ממש מודאגת. "אבל..."

"מה הבעיה?" נפנף אריאל בידו בביטול, לא מבין

בכלל את שורש הוויכוח.

"את תתחתני איתי" הוא הצביע עליי, "ואחר כך את

תתחתני איתי" הורה על אורי.

כזה דיפלומט! לא פלא שהוא כל כך מבוקש.

◆

הפינה הלשונית

מיכה הכהן

• חייל משוחרר

מסעותיי בגרמניה

גרמניה, כי מורגן זה לא רק פרימן

"מורגן" היא אמרה לי

"פרימן" עניתי לה מחוץ.

היא לא צחקה, רק הסתכלה עלי במבט אטום. אחרי שתיקה מעיקה של כמה שניות מחקתי את החיוך. "אמריקנו פליז" אני מבקש ברצינות תהומית. "נו מילק".

המלצרית מפנה אלי את גבה וחוזרת עם כוס נייר מהבילה. חווית התקשורת הראשונה שלי עם העם הגרמני. אין פלא שאנשים בגרמניה נראים כל-כך קודרים, אני חושב, אין להם מושג מי זה מורגן פרימן. השעה 6 בבוקר ואני בתחנה מרכזית מסריחה של העיר קלן שבמחוז ברן בגרמניה המערבית. דבר זה לא מובן מאליו שכן כידוע לכם את שתי טיסותיי

הראשונות עשיתי תחת ידיהן המיומנות של טייסי חברת "גרמן ווינגס". ארצה בהזדמנות זו להמליץ לכם חברים, שאם בכוונת מי מכם לטוס אי פעם ליעד אירופאי כלשהו, ואין ברצונו לחוות על בשרו כיצד עשויה לחוש טיסה בטיולית מעופפת, שלא יטוס עם חברת הטיסה הנ"ל ואין פה צורך להבהיר שאין שום מניעים אתניים או לאומניים כלשהם.

חרף השעה המוקדמת התחנה הומה אדם, צמודה לתחנה (שלא מצטיינת בעיצוב ארכיטקטורי מרהיב) ניצבת אחת הקתדרלות המרשימות והגדולות באירופה [אתם יודעים, מאלה שבולטים מהם אלף פרצופים של

מין יצור כלב-תיש-דרקון ששפכו עליו דלי של מלט בדיוק כשהוא היו באמצע ללקק גלידה (תמונה מצורפת בעמוד הבא) ואני מסתכל עליו, מאובן

בתסכולו הנצחי ורק מרגיש מן כזה "מצטער אחי...!".
בכל מקרה אני ניגש לעמדת ה-"information" הקרובה אלי ומקווה לקבל מידע שיצדיק את הימצאותי במקום המשונה הזה.

"מורגן" אומרת לי הממונה על האינפורמציה,

"מורגן" אני עונה לה ברצינות תהומית, הרי למדתי את הלקח.

"לא" היא צוחקת באנגלית מצוחצחת, "קוראים לי

מורגן"

גרמנים משוגעים.

(כאן המקום להזכיר שכל מי שהפך את הדף ועדיין מחפש את התמונה של היצור מלק-הגלידות יכול להפסיק כעת. שיקרתי, אין תמונה)

חלק שני ובו יסופר על m&m ובאמת שזאת בדיחה שלהם.

על-פי עצתה של מורגן, בעוד אני מתנחם בחומה של כוס הקפה, עשיתי את דרכי לשפת נהר הריין באותו בוקר כמעט קפוא (מעלה מתחת לאפס) והתחלתי להתחרט שבכלל יצאתי משדה התעופה וחיפשתי הרפתקאות במקום להעביר את הזמן עד לטיסת ההמשך שלי לפורטוגל כשלפתע מישהו קרה בשמי. "מיכה!", הסתובבתי באינסטינקטיביות לכיוון ממנו נשמעה הקריאה הנשית והתחלתי להריץ בראשי רשימה ארוכה של דמויות ארצישראליות שאינני רוצה לפגוש בבוקר גרמני קפוא, החל בשכנה צווחנית וכלה במורת' למדעים מבית הספר היסודי. למזלי אף אחת מהן לא היתה שם (ואף אחת מהן לא קוראת את הפינה הלשונית).

כחמישים מטרים לפני ניצבה אישה מבוגרת זרה לי לחלוטין, מנופפת נמרצות בידה וקוראת בשמי.

"מיכה בוא תצלם פה את אדומי החזה! הם משהו!"

לפני שהספקתי להביע בפניה את תמיהתי על

דרישתה הנחרצת וחסרת ההקשר, הגיח בריצה גבר

מקריח, גם הוא בשנות השישים לחייו, שלף ◀

◀ מצלמה עצומה מתיק הצד שלו והפריח לאוויר כנופיה של אדומי חזה. "אוי נו מיכוש!" היא מחאה בזעם, "הברחת אותן!".

מיכה המבוגר גירד בפדחתו במבוכה ומיכה הצעיר ניגש לזוג והציג את עצמו. "איזה יופי! אז גם זה מיכה! בן כמה אתה? אחרי צבא? יש לנו בת בגילך! אבל לא קוראים לה מיכל! חה חה חה! לנו היה מזל! אנחנו קוראים לעצמנו m&m".

אז את שארית הבוקר העברנו יחד מטיילים על גדת נהר הריין כשמיכה, פרופסור באוניברסיטת בן-גוריון מסתבר, מנעים את זמננו בידיעותיו הנרחבות אודות קורות הקהילה היהודית העתיקה של קלן ומנווט אותנו בין כנסיות מפוארות בזמן שמיכל, עובדת קק"ל, מנעימה את זמני בסיפורים על פריחות נגב מרהיבות וסיפורים על הנכדים. "מיכוש הוא ממש אנציקלופדיה מהלכת!", משוויצה מיכל, "וואלה" אני מתפעל, "יש לך מושג מה הסיפור של גרמנים עם מורגן?"

מה הקשר בין המלך ארתור לחזיונות אופטיים, או

אם תירצו, האריה המכשפה ורוקנורול

"חה חה חה" מיכה צוחק צחוק קצר ולחוץ "זה דווקא מעניין מה שאתה שואל, אתה מעוניין במקור הגרמני או האירי?", לא משנה עזוב כבר, אני אומר (לעצמי בלב אבל אז נזכר בשעור משניות בשטף), מחיך ואומר "מה שמתחשק לך!".

"ובכן, האמת שזה קצת מעורפל וישנן כמה גרסאות שונות לסיפור, אני לא אספר לך את כולן, אלא כן אתה רוצה, אוקיי, אוקיי מיכלי את לא צריכה לעשות פרצופים אני אתן את הגרסה המקוצרת! חה חה חה!" (מי בכלל צוחק ככה) "ככל הנראה" הוא ממשיך "המקור הוא בשמה של דמות אגדית, האלה מורגן, בתרבות האירית, אלת השמש והמלחמה.

בתקופה מאוחרת יותר, בימי הביניים, קוסמת בת זמנו של המלך ארתור, מורגן. לפי הגרסה המקורית

של סיפורי האבירים מימי הביניים, מורגן היתה קוסמת טובת-לב ובת משפחה של המלך ארתור. אחרי שהכנסייה התחזקה ויצאה נגד תופעות של קוסמות, האגדה עברה עריכה ומורגן הפכה מקוסמת טובת לב למכשפה מרשעת שמחבלת בממלכתו של ארתור-לב-ארי ומנסה לקחת ממנו את הכתר" (מיכל ממרפקת אותי במרץ ולוחשת לי "אכלת אותה מרגע שהוא מתחיל אי אפשר לכבות אותו")

"יותר מזה!" מתלהב המיכה המשכיל מבין שנינו, "אם תהית פעם מה מקור השם של התופעה "פטה מורגנה" (חזיון אופטי המופיעה כתוצאה ממיראז'ים בד"כ, הגורם לנו לחשוב כי עצם קטן כלשהו, הנמצא רחוק מאיתנו, גדול פי ארבעה או חמישה וקרוב אלינו מאוד מ.ה) התשובה מצויה באותה מורגן ממש! השם לתופעה העל-טבעית כביכול ניתנה לאחת הדמויות העל-טבעיות המוכרות ואהובות בספרות האנגלית העתיקה!". מיכל מירפקה אותי שוב "אין! אנציקלופדיה!"

שקט השתרר, רק ציוץ הציפורים נשמע, קריאתו של רוכל, זרימתו הענוגה של נהר הריין הייתה מכות חלשות וקצובות בירכתי הספינות העוגנות סמוך לשביל הטיילת שהלכנו בו. שמש החלה להציץ מבעד לקרעי עננים במזרח. אבל עדיין היה לי קפוא, וכוס הקפה כבר מזמן היתה חסרת תועלת, מיכל חזרה לדבר על הנכדים, דחפתי את הידיים עוד יותר עמוק לכיסים. m&m נעצרו ליד יריד עתיקות ("מיכוש תראה את החרב העתיקה הזאת! ירוני ימות על זה!"), אני המשכתי, לוקח רכבת חזרה לשדה התעופה, מישוהו נכנס בי כתף לכתף וקילל בגרמנית, או אולי ביקש סליחה, קשה לדעת בגרמנית לפעמים, בוקר ראשון מחוץ לארץ הקודש.

בכניסה למטוס הדייל חיך אליי ואמר "מורגן!"

♦ "פרימן" עניתי נחוש.

• משרת ביחידת עוקץ

אהלן! אני שמואל פליישר, בוגר פרויקט.

הופעתי בהצגה השלישית וגם ברביעית בהיותי אז בכיתה ט'-י' (ומטר יותר נמוך).

לאחרונה יונתן ביקש ממני לכתוב על חוויה שעברתי בפרויקט, כמובן שלבקשה כזאת אי אפשר לסרב, אז הנה אנחנו פה!

אני עוד זוכר את שיחת הטלפון הראשונה שלי עם יונתן, הייתי כ"כ קטן ולא חשוף לעולם, התרגשתי כולי. מההתחלה ידעתי שאני רוצה להיות שחקן, היו המון חששות ופחדים לקראת הכניסה לתפקיד.

בפרויקט היו המון פגישות, חזרות, שבתות ובילויים עם כל החברה (היינו אז בסביבות 60 סה"כ). המון חבר'ה מצחיקים, בוגרים ומוכשרים היו בהצגה. אחד מהם, מיכה הכהן ניגש אלי ואמר: "פליישר, עד שתסיים את הפרויקט תהפוך למוכשר יותר, והרבה יותר מצחיק" גיחכתי לעצמי בחוסר אמונה, ממש כמו שרה אימנו.

חלפו להם כמה חודשים וההצגה הייתה בפתח. עברנו כל כך הרבה חזרות וכולם שינו את הטקסטים שלהם והיו נראים מוכנים ומלאי ביטחון עצמי. חשבתי לעצמי "איך זה ייתכן שרק אני מפחד כ"כ?" שמרתי את כל הרגשות האלה לעצמי, והמשכתי לחייך שלא ישימו לב חלילה ללבטים שלי..

הגענו לערב של ההצגה, כל השחקנים התחבאו מאחורי הקלעים כדי שההורים והחברים לא יראו

את התלבושות וכך תהיה להם הפתעה, אבל כמובן שלא התאפקתי והעפתי מבט אל הקהל אשר התקבץ לו ברחבת קניית הכרטיסים. הו הפרפרים בבטן!! אתם לא מתארים לעצמכם!

---המוזיקה פעלה, האורות היו כבויים ואנשי התפאורה בדיוק הניחו את הרהיט האחרון. כשהאור נדלק הבנתי שזהו זה, עם כל החששות והפחדים עליתי לבמה והדלקתי את המיקרופון. האור המסנוור היה כמו קיר המפריד ביני לקהל, לא ראיתי כלום. אפילו לא את יונתן שישב מקדימה, בטח שלא את המשפחה וחברים. התעלמתי מהכול והתרכזתי בהצגה. הכול זרם.

אולי. אני אפילו לא זוכר, אבל אנשים נהנו זה העיקר. נגמרה ההצגה, וכולם כולל כולם (צוותי תפאורה, מוזיקה, תלבושות שחקנים וכו') עלו לבמה. כל החברה באו להגיד ברכות.

ההתרגשות הייתה עצומה והגאווה עוד יותר! זכיתי לגלות שמילותיו של מיכה לא אכזבו, אכן הייתי מוכשר יותר, ויש האומרים שגם נהייתי קצת מצחיק. אבל הכי חשוב מכל, לראשונה בחיי התגברתי על הכול ופשוט "עפתי על זה" והתחושה אחרי. וואו! לא יאומן.

כל דבר בחיים שדורש הקרבה השקעה והתגברות, מביא לתוצאה סופית והרגשה ששווה בסוף כל שניה.

--אני הייתי שמואל פליישר, מקווה שנהניתם ♦

הטפה בחרוזים

הרגע קמה מדינה, בין שני גבולות
על דגלה חרוט חירות- חיה, ותן לחיות.
את השטח הזה המדינות לא רוצות
אז אולי יש קצת יתרונות במלחמות.
קוראים לה ליברלנד, ארץ החירות.
בחדשות לא אמרו דבר,
כנראה זה רק אני, שמתפוצץ
מהתרגשות.
זה חופש לעסוק ולהתעסק, לבנות
ולפרק
ולבחור בעצמי את הסיכונים
בהם אבחר לשחק.
ומה יהיה איתנו, מדינת היהודים?
בה קפיטליסט זה חזיר, חמדן ועושק
העניים,
והסוציאליסט השגור טוב לב וישר,
כי לגנוב מהחזיר וודאי שמותר.
אצלנו הכול מסתכם בלא ל"התפראיר",
במה למעלה, מה למטה, מה לאחור ומה
לאחר
אולי נלמד דבר או שניים מהאנשים
החופשיים,
ואולי אם נסתכל קצת יותר לפנים,
נמצא את הדרך להיות מאושרים.
או שנמשיך לחמוד.

< הידעת >

חיים (יוג'ין) סוויד

• י"א, אורות יהודה

- ♦ השימוש הראשון במיקרו בעולם היה כדי
להכין פופקורן, ודווקא הניסוי השני היה עם
ביצה (!?) שהתפוצצה על אחד הנסיינים
(מתערב איתכם שאם זה היה פיתה היא לא
הייתה מתפוצצת לאף אחד בפנים).
- ♦ עוד ידיעה על מיקרו- הרעיון לבשל באמצעות
גלי מיקרו הגיע מעובד שבנה מכ"ם והשוקולד
שלו נמס מהחום של גלי המיקרו שמשמשים גם
למכ"מים (ידעתי שיש סיבה טובה לזה שאני
אוהב שוקולד).
- ♦ במקור, החטיף במבה יוצר בטעם גבינה, אך
בעקבות חוסר עניין של הציבור הטעם הוחלף
בטעם בוטנים (תדמינו עולם בו הבמבה בטעם
גבינה והטוסט בטעם חמאת בוטנים).
- ♦ חטיף הצי'פס נוצר בעקבות שף עצבני ולקוח
מעצבן. במסעדה בניו יורק לקוח אחד החזיר
שוב ושוב את מנת השף שהייתה תפוחי אדמה
מטוגנים, בטענה כי הם תפלים, ספוגיים ועבים
מידי. כתגובה החליט השף לעצבן את הבחור
ולקח תפוח אדמה וחתך אותו ממש דק ושם
מלא מלח וטיגן את זה. להפתעתו הלקוח אהב
את המנה ומנה זו הפכה לחטיף שכולנו אוהבים
(בדיוק בגלל זה אני אוהב לעצבן אנשים, לך
תדע אולי הם ימציאו בגללי איזה חטיף).
- ♦ הופל הבלגי נוצר כאשר חייל מהצבא הרומאי
בעל שריון קשקשים התיישב על בצק (וכשאיני
יושב על בצק זה "חיים תעוף מהבצק ימגעיל
מה נסגר איתך!?!").